

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Művelődési és Kiadóiroda
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám 164.

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Kiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8

A hivatott vezérről

szólt Sztranyavszky Sándor államtitkár Jánossy Gábor celládómóki beszámolóján, arról a vezérről, aki tíz esztendő kormányelölői munkásságával kivívta a nemzet osztatlan elismerését és hálaát. Remokra építette fel Bethlen István a magyar jövő szilárd alapjait olyan időben, amikor egyetlen kis hiba, egyetlen meggondolatlan lépés az ország vesztét vonta volna maga után. De hogy egyáltalában hozzáfog-hasson az építő munkához, helyre kellett állítania a veszített háború tragikus következményeitől és a forradalmak izgalmaitól szétszilált magyar lelkék harmoniáját, meg kellett teremtenie a magyar nemzetnek azt a lelki egységet, amely nélkül minden javulás és gyógyulás, valamint építés hiú ábránd maradt volna. Vissza kellett adnia a meggyőzött magyar népnek elvesztett magabizását, gyógyulásába, erejébe vetett hitét. Mindez csak egy olyan vezérnek sikerülhetett, akinek a céljaiban a nemzet a maga céljaira eszmélt, akinek minden intenciójából, minden intézkedéséből látszott, hogy azok mindig csak a nemzet érdekeit szolgálják. A magyar nép józan belátása és higgadt-sága, a nép bizalmának az érzése tette lehetővé Bethlennek, hogy tíz év alatt végképpen lebontsa és eltüntesse a felekezeti és társadalmi válaszfalakat, hogy a gyűlölködés helyébe békeséget teremtsen, a ziláltságot nyugalommal változtassa és biztos kézzel kivédje mindazokat a támadásokat, amelyek el akarták buktatni nemzetünket a meg-erősödés és haladás útján.

Még nem született olyan ember — mondotta Sztranyavszky Sándor, — aki minden akaratát, törekvését valóra tudta volna váltani, aki a romokból varázsütésre paradicsomot tudott volna teremteni. Még könnyebb időben sem, mint amilyen ez a megpróbáltatásokban oly szörnyen terhes évtized volt, amelyet joggal tekinthetünk a magyar történelem legválságosabb évtizedének. De van-e tárgyilagosan ítélő magyar ember, aki el ne ismerné, hogy ezek alatt a kimondhatatlanul nehéz évek alatt is sokban javult az ország helyzete s hogy a magyar nemzet óriási utat tett meg kitűzött célja felé, amely tíz évvel ezelőtt még csak remegő óhajítás volt, ma pedig már elérhető realitás.

Bethlen István tíz évvel ezelőtt elindult útján: kemény elszántsággal, akarással s ingadozás, vargabetűk nélkül, a vezér kötelességérzetével, megtanoríthatatlanul haladt a maga útján, mert maga mögött érezte a tömör egységben mögője sorakozó magyar nép bizalmát. Most, amikor a nemzetnek újra tanúságot kell tennie vezére iránti bizalmáról, Bethlen István visszatekintve tíz éves munkásságára, joggal elvárhatja nemzetétől, amelyet a megpróbáltatások önzőn át elvezetett a megváltás felé, hogy az elkövetkező választások során igazságot szolgáltatson neki és megadja a lehetőséget ahhoz, hogy nemzetépítő és nemzetfenntartó munkáját folytathassa.

Bethlen István politikájának nincs szüksége kortesszólamokra, mint ahogy Sztranyavszky Sándor megállapításai sem azok: ez a politika tényekre, eredményekre hívkozhat, eredményekre, amelyek önmagukért beszélnek és megcáfolnak minden lekicsinylést, szétszórtatnak minden aknamunkát.

A Trianont követő évtizedben szerencsétlenségében is érvényesítő volt az országnak, hogy kálváriás óráiban rá tudott eszmélni önmagára, vissza-

tudta nyerni elvesztett lelki egyensúlyát és meg tudta találni hivatott vezérért, aki a nemzet összefogott értékeit és erejét maradéktalanul felhasználta — a nemzet javára. Az egység, az állami vezetés állította talpra a nemzetet és meggyőződéses hitünk, hogy csak ennek az egységnek a megőrzésével juthatunk el vágyaink megvalósulásához, amely felé már megtettük az ut nehezebbik felét — Bethlen István szilárd és bölcs vezetése alatt.

A trianoni békeszerződés aláírásának 11-ik évfordulóján, június 4-én d. u. 5 órakor az összes felekezetek bajai és bács-bodrog vármegyei templomaiban 15 percen át megkonduinak a harangok.

A városházán folynak a reál-gimnázium érettségi vizsgálatai.

A bajai reál-gimnáziumban már június 21-én véget értek a tanítások s azóta nagy munka folyik az intézetben. Az iskola felszerelését megfelelő helyeken raktározták el s megindult az iskola épületben a renoválás. Erre való tekintettel nem volt hol megtartani a június 1-én megkezdődött érettségi vizsgálatokat. A kérdést úgy oldották meg, hogy a reál-gimnázium elkérte a városháza kistanácsa termét. Ott folynak a matura vizsgák most már harmadnapja dr. Tihanyi Béla szegedi piarista főgimnáziumi igazgató miniszteri érettségi vizsgabiztos elnöksége alatt. Huszonkilenc növendék állott a bizottság elé. A kis tanácsterem előtt most izguló, drukkoló diákok várják, hogy mikor kerül rájuk a sor, benn a tanácsteremben pedig, ahol máskor öszülő és kopaszodó városatyák lelkesülnek komoly városi problémákért, most izzadó diákok bajlódnak Horváttal, a történelmi, magyar irodalmi, matematikai és fizikai tételekkel.

A végzett diákok, amikor emelt fővel az érettség belső tudatával elhagyták a tanács termet, — igen otthonosan mozogtak a városházán, mint akik bizonyosak voltak abban, hogy ők még viszont látják ezt a termet.

Lugkövet oldott fel a borban

és megitta egy vaskut-kakasszörlőmunkás.

Kedden délután öt óra tájt arról értesítették a bajai mentőket, hogy a városi erdőudúlónál a Lökert mögött tul a vaskuti vámon öngyilkos lett Pollák Ferenc 49 éves nős, vagyontalan vaskuti szörlőmunkás, aki Vaskuton Kakasvár 277 szám alatt lakik.

Pollák Ferenc félliter bort vett magához üvegben, abban felolvasztotta a zsírszódót s annak felét megitta, amittől enyhe lugkömörgeztést szenvedett. Az öngyilkosságot ittas állapotban követte el. Vaskuton ugyanis vasárnap bucsu volt és Pollák Ferenc alaposan beszédett úgy, hogy még hétfőn és kedden is ittas volt, ami miatt a családja részéről súlyos szemrehányásban volt része. Efeletti elkeseredésében határozta el magát a halálra.

Az öngyilkosság helyszínére kivonult dr. Dobó Árpád rendőrtanácsos, a büntetői osztály vezetője is, valamint kiment a mentőkkel dr. Fodor László mentőorvos is. A mentők első segélynyújtás után behozták a bajai köz-kórházba.

Kinevezték a bajai köz-kórház új osztályos főorvosát.

A bajai köz-kórház modernizálása során öt-hat évvel ezelőtt két új osztálylyal bővítették ki a kórházat: szemészeti, azonkívül orr, fül, gégeosztálylyal, amelyeknek élére egy-egy rendelő főorvost állítottak dr. Aszalós Imre, illetve dr. Bauer Ferenc szakorvosok személyében.

A múlt év őszén azonban úgy találták, hogy helyesebb volna rendszeresíteni ezeket az osztályokat s azok élére rendes kineveztett szakorvosokat állítani, hogy a két rendelő főorvos több időt és munkát fordítson a két új osztályon előforduló orvosi feladatok ellátására.

A törvényhatósági bizottság a múlt év őszén elhatározta megfelelő előkészítés után, hogy újabb két osztályos

főorvosi állást rendszeresít a köz-kórházban. Ennek megtörténte után meghirdették a pályázatot a két osztályos főorvosi állásra, amelyekre csak két pályázat érkezett be és pedig az eddigi rendelő orvosoktól, akiket Bisztray-Balku Gyula főispán behelyettesített a két főorvosi állásba. Most azután a főispán kinevezte a két osztályos főorvosait és pedig az újonnan rendszeresített orr, fül- és gége osztályos osztályos főorvosává dr. Bauer Ferenc eddigi helyettes főorvost és az ugyancsak újonnan rendszeresített szemészeti osztályos osztályos főorvosává pedig dr. Aszalós Imre eddigi helyettes főorvost nevezte ki június elsején. A két új főorvos már le is tette a hivatali esküt.

Június 4-én, a békeparancs aláírásának évfordulóján az összes bajai templomokban negyed óráig szólnak a harangok a trianoni gyász jeléül.

Evről-évre mind szomorubbán és erőteljesebben döbben a magyar társadalom elé az az évforduló, amely a történelmi hivatás újabb ezredéves kapujától akarja elzárni a magyar nemzetet június 4-én immár tizenegyed-szer csendül meg a trianoni lélekharang, hogy figyelmeztesse az ébrenlevők mellett a közönyösködőket és megalkuvókat is: Trianonban olyan halálos ítéletünket írtuk alá, melyért „egy ezredév néz ránk, elítélő, szemrehányó tekintettel.”

Ezért a magyar nemzeti társadalom esztendőről-esztendőre szomorubbán, de erőteljesebb hangon is emlékezik meg arról az évfordulóról, mely az országnak igazságtalan feldarabolását szentesítette. A gyászos évforduló holnap köszönt ránk maradék magyarokra a trianoni parancs aláírásának tizenegyed-szer előző évfordulóján. Ez a nap lesz a magyar emlékezés szomorú napjainak leggyászosabbika mindaddig, amíg a népek ítélőszékéhez eljuttatott és még eljuttatandó felebbezéseink sikerre nem vezetnek, vagyis amíg el nem érjük a lehetetlen békeparancs megváltoztatását, ezereves jögon birto-kolt területeink hiánytalan visszajuttatását.

Ezt a törekvést lankadhatatlanul, bizó hittel és hála Istennek, egyre erősödő reménységgel folytatjuk, mert amíg egy magyar él Árpád apánk ősi föld-

jén, addig nem nyugodhatunk bele a győzők lelketlen parancsszázába. Ha nem is mutathatjuk meg ellenségeinknek újból a magyar kar erejét, a magyar erő, bátorság, vitéség, tettekreész, önfeláldozó hazaszeretet bizonyítékait, mégis ápoljuk szíveinkben azt az érzést, amely az igazság napjának felragyogása után sóvárog. A trianoni aláírás gyászos napjának gyászos évfordulóján nem csörgetünk kardot, nem fenekezdünk a majdani leszámolás emlegetésével, nem hirdetünk bosszút a velünk szemben elkövetett méltánytalanságért, de azt sem tehetjük, hogy hideg közönyösséggel hagyjuk elreplülni a gyászos évforduló napját felettünk. Néma tüntetést kell most is tartanunk, amelynek folyamán összeszorított fogakkal, ökökbe kívánczó kezekkel, főleg pedig a revízió jogosságára gondolás-sal és minden tettünkkel annak elősegítésére való törekvéssel igyekezzünk elősegíteni és megvalósítani Trianon visszacsinálását, a magyar jóvátételt.

Az országos nemzeti gyászban részt vesz Baja város és Bács-Bodrog vármegye hazafias közönsége is, amely az elmúlt esztendő köztudatának megfelelően június 4-én agyászos „T” betűt viseli, ami a Trianonnal reánk szakadt gyásznak tragikus kifejezője.

Ezen a gyásznapon sehol semmiféle előadást nem tartanak és este sehol sem fog szólni a zene.

Budapesti fűzőszalonja részére rendelést
Lillenthálné FENYVESI SAROLTA
Baján a közeli napokban személyesen vesz fel.
Előjegyzések cégeink útján eszközölhetők.

Fenyvesi Áruház

Világhírű valódi **HAMERLI-féle**
pécsi elsőrendű bőrkecstyüt

HJ, vagy ötitorony védjeggyel Baján kizárólagosan árusítanak

Fischer Pál Rt. BAJA.

Értesítők.

1.

A bajai reálgimnázium Értesítője az 1930-31. tanévről.

Még javában folynak a tanítások egyes iskolákban, máshol évvégi vizsgákat tartanak, vagy maturálnak az élet kapujának kilincsét megmarkoló nagy diákok, — de már megjelent az első Értesítő. Az első fecske a Ciszterci Rend Bajai III. Béla reálgimnáziumának 52-ik, alapítása óta 116-ik Értesítője, amely azért jelent meg ilyen hamar, mert a régi reálgimnázium épületében folyó nagyszabású átalakítási munkálatok miatt már május 21-én véget értek a tanítások, a vizsgálás és május 31-én volt a Te Deum...

A reálgimnázium Értesítőjét dr. Tordai Anyos igazgató állította össze, 56 könyvoldalon. Az első közlemény történelmi reminiscencia. „III. Béla király és a Ciszterci Rend” címen megmagyarázza, hogy a felszabadulás után dr. Békefi Remig zirci apát nevezte el a bajai gimnáziumot III. Béláról, mert ő hozta be magyar földre 1179-ben szent Bernát fiait. Az elnevezéssel pedig a cél az volt, hogy a Rend magyarországi alapítójának emléke ne csak a ciszterciák szívében elrejtve éljen, hanem a Rend egyik intézménye nevében is hirdesse a nagy király dicsőségét és a Ciszterci Rend hálóját.

A következő közlemény Tóth Kálmánról szól születésének századik évfordulója alkalmából. „Mikor Tóth Kálmán reálgimnázium diákja volt” ezen a címen dr. Tordai Anyos igazgató irt kedves visszaemlékezéseket a kis diák Tóth Kálmánról. A közleményt ismeri már a közönség a napi sajtóból.

Külön cikk számol be az iskola multjáról s közli az intézet igazgatóinak, irodalmi és kulturális téren kitűnt tanárainak és országos hírnévre szert tett elhunyt tanítványainak neveit. Rövid riportszerű közlemény ismerteti az intézet épületének átalakítását, amihez a kultuszminiszter a vallásalap terhére 585.000, a Rend pedig 100.000 pengőt adott, amiben belefoglaltatnak a felszerelés költségei is. Bemutatja az intézet kegyurát és tanulmányi hatóságait, valamint a tanári testület rendes tagjait, az intézeten kívül álló hitoktatók és rendkívüli tárgyak tanárai neveit.

Az év történetét ismertető cikk megemlíti, hogy Gáspár János és Vágó Rezső az idén törtétek be szolgálati éveik teljes számát.

Az iskolában 375 tanuló irtak be, magántanuló volt 17, kimaradt 3, meghalt 1. Vasuton jártak be Bácsalmás felől 24-en, Hercegszántó felől 11-en, Vaskút-Gara felől 7-en, Bátaszék felől 3-an, összesen 45-en. Az igazgatóság a vasuton való bejárást erősen korlátozta.

Külön rovat cím alatt számol be a személyi ügyekről, a hivatalos látogatásokról, az ügymenetéről, a vallásérkölcsei és hazafias nevelésről, a fegyelmi és tanulmányi ügyekről, az egészség ügyéről, az iskolai és nyilvános ünnepekről, a tanulmányi kirándulásokról, a tanulmányi versenyekről, gyűjtésekről, adományokról és a Ciszterci Diákszövetségről.

A következő rovatcím alatt a tanárok irodalmi, társadalmi és kulturális munkásságát vázolja az Értesítő. Majd beszámol az elmúlt iskolai év tantervéről, tananyagáról, gyakorlatokról, könyvtárákról, szertárákról s a tanuló ifjúság egyesületeiről. Az I. osztály 74 tanulója közül 8 a tiszta jeles, a II. osztály 61 tanulója közül 4 a III. osztály 46 tanulója közül 5, a IV. osztály 42 tanulója közül 5, a V. osztály 44 tanulója közül 6, a VI. osztály 36 tanulója közül 2, a VII. osztály 40 tanulója közül 5 és a VIII. osztály 29 tanulója közül ugyancsak 5.

A következő fejezet a legérdekesebb: a segélyekről, ösztöndíjakról, jutalmakról szól. Az intézet kegyura 104 tanulóknak 1240 pengő tandíját endezett el, viszont az intézet mintegy 2000 pengő adományt és segélyösszeget osztott ki.

Az intézetnek összesen 380 növendéke volt. Bizonyítványt 372 tanuló kapott. Az intézet legfiatalabb növendéke 10 éves, a legidősebb 23 éves volt. Volt egyébként 314 r. kath, 2 gör. kath, 16 ref. 16 ág. h. ev. és 24 izr. Anyanyelvre nézve pedig 360 magyar, 11 sváb és 1 bunyevác, 325 csak magyarul beszélt, németül 29, angolul 1, szerbül és horvátul pedig 10. A tanulók közül 371 magyar honos, 1 külföldi. A magyar honosok közül Baján született 236, a megyében 85, a többi más városokban és megyében. A tanulók szülei közül legtöbb a kisiparos 57, a köztisztviselő 41, kis-

birtokos és bérlő 33, értelmiségi 30 altiszt segéd stb. 30.

Rendkívüli tárgyakat tanultak: német társalgás 58, franciát 7, angol nyelvet 11, éneket 188, gyorsírást 16 (holott minden diáknak meg kellene tanulnia).

A tanulók 11205 órát mulasztottak igazoltan. A tanulók közül magaviseletből 1-es érdemjegyet 170, 2-est 178 és 3-ast 8 kapott.

Végül az Értesítő közli a 1931-32 tanévben használandó tankönyvek jegyzékét. Elég sok újonnan bevezetett tankönyv lesz a jövő évben. Az Értesítőt a jövő október 1-én kezdődő iskolai évre a felvételtől, beírásról, tandíjakról vizsgálatokról szóló tájékoztatás fejezi be.

Az érettségi vizsgálatok június 1-én kezdődtek és 3-án fejeződnek be. Ennek eredményét csak a jövő évi Értesítő fogja közölni.

Mezőgazdaságunk helyzetét elsősorban folyamatban lévő kereskedelempolitikai tárgyalások kimenetele fogja eldönteni.

A gabonakonferencia állandó bizottsága jövő héten kezdi meg üléseit.

A Magyar Gazdaságkutató Intézet jelentése szerint Magyarország mezőgazdasági helyzete az utolsó hónapokban nem változott. A mezőgazdasági termékek ára a hanyatló ártól eltekintve — jó részt némileg emelkedett. A gabonaművek áremelkedésében intervencióknak is volt szerepük. Ezekből az áremelkedésekből azonban a gazdák csak a kisebb hasznot húzhatják, mert mult évi termésük már jó részt értékesítették és készleteik már csak csekélyek. A takarmányművek renki-ül áremelkedése viszont az állathizlalás rentabilitását veszélyezteti. A mezőgazdaság szükségletét alkotó iparcikkek ár

hanyatlása pedig kis jelentőségű. A mezőgazdaság helyzetét elsősorban a folyamatban lévő kereskedelempolitikai tárgyalások kimenetele, a Németországgal, Ausztriával, Olaszországgal és Csehszlovákiával megálapodások fogják eldönteni, valamint az, hogy a gabonaártekítés rendjét az 1921-32 es gazdasági év számára miként fogják meghatározni. A londoni gabonakonferencia részéről terve vett állandó tanácskozó bizottság felállítására már megtették a szükséges lépéseket. Ennek az új szervezetnek székhelye Londonban lesz, a bizottság első ülést valószínűleg már a jövő héten megtartja.

Bem tábornok diadalmas erdélyi hadjárata az 1849-iki lapok haditudósítóinak megvilágításában.

A Pester Zeitung ugyancsak 1848 március hó 7-iki lapszámában hosszasan magyarázza a Wiener Zeitung nyomán, miért kellett az oroszoknak Erdélybe bevonulniok. Az erdélyi magyar hadak — úgy mondja az osztrák haditudósító — óriási túlerőben voltak az osztrák császáriak felett. A bécsi lap a magyar honvédséget minden cikkében, minden sorában ócsárolja, de itt-már csak a maga igazolása és szavahihetőségének alátámasztása miatt is — kénytelen elismerni, hogy az erdélyi hadak hősiesszen harcolnak, kitűnő, vezetés alatt állanak és különösen ágyuharcuk, valamint rohamaik s kizitúsájuk szinte ellenállhatatlan. Elmondja többek között, hogy Bem hadai a székekkel és az Arad felől beözönlő seregekkel a császáriakat minden oldalról körülzárták Brassó felől érkező hirt közöl, hogy a székekkel 15.000 emberrel készülnek Brassót elfoglalni.

Az oroszok február 4-én Skariatín ezredes vezetése alatt Vöröstoronyánál lépték át Erdély határát, az osztrákok báró Puchner tábornok vezetésével indultak útjukra. A támadás során rettenetes véres harcok fejlődtek ki. A haditudósító elismeri, hogy olyan gyilkos ágyuharc és kizitusa folyt le, amelynek szinte lehetetlen volt ellentánni. Az oroszok és az osztrákok irtózatoss véres veszteségeket szenvedtek. A Zimni-zászlóaljából osztrák fogságba esett olaszokat március hó 6-án viték fel Budára.

Bem tábornok egyik erdélyi városban egy éjszakát töltött, ahol levágatta két megsebesült újját Bem — az osztrák lap haditudósítója szerint, akinek cikkét átvette a Pester Zeitung — tá-

vozásakor sietségében vánkosa alatt felede a tárcáját, amelyben egy nagyszabású asszony levelét találták meg. A levélben az illető nő azt írta meg állítólag Bemnek, melyek Nagyszében leggyöngyösb és legvédtelenebb pontjai.

Komárom vára hir szerint (írja a Pester Zeitung) már minden oldalról körül van zárva és a vár bombázása megkezdődött. A magyarok minden tárgyalást makacsul visszautasítanak. Jovanovics Mihály szerb felkelő vezér Arad mellett a magyarok fogságába esett. A szerb patriarcha hajlandónak nyilatkozott arra, hogy az esetben, ha a magyarok Jovanovicsot kiadják, ő helyette 200 magyar hadifoglyot ad ki. — Az ajánlatot visszautasították.

— Szabadka megvívásánál a szerbek óriási veszteségeket szenvedtek. — Zimonyban letartóztattak két gőzhajózási hivatalnokot, mert a kormányosnál egy Kossuth Lajos által a belgrádi francia konzulhoz irt levelet találtak. A Kossuth Lajos szolgálatában álló Szőlősy tolmács összes javait a patriarcha parancsára elkobozták.

A március 8-iki lapszám vezető helyén ismerteti a „D. Lloyd” című magyar párti lapnak azt a felvetett eszméjét, hogy az osztrák kormány hívjon össze egy konferenciát, amelyen az összes monarchiabeli nemzetségek képviselőit nyerjenek. Olyan férfiakat delegáljanak, akik hűek a dinasztiahoz is, meg a magyar nemzethez is. A konferencia összehívása azonban némi nehézségbe ütközik. A magyarság legjobbjai Debrecenben vannak s ugyanott képviselik a zipszer nép érdekeit a szepességek is.

Még sokkal nehezebb a helyzet a tótoknál. A magyar nemzeti eszme ellen állást foglalt vezetők: Hurbán, Hodzsa (a mostani Hodzsa Milán nagypapa), Stur csak Morvaországban népszerűek. A magyarországi tótok nagy többsége Kossuth Lajoshoz huz ugyanira, hogy nagy részük fegyvert ragadott és a honvédek soraiban harcolt.

Az oláhok sem megbízhatóak. Azok, akik a császári hadakhoz csatlakoztak, amikor az oroszok Nagyszébenbe bevonultak, elhagyták a császári csapatokat. Általában az oláh vezetők nem az osztrák dinasztia érdekeit tartják szem előtt, hanem azon mesterkednek, hogy Erdélyt átjásszák Oláhország kezére.

A szerbek sem megbízhatóak. Amióta Suplikacs vajda meghalt, szakadás állott be a szerbek soraiban és a legtöbbjük úgy rendezkedett be, mintha Magyarország ezen részéből (Alsó Bácska, Bánát, Torontál, Temes Krassószörény, Baranya) soha sem akarnának kimenni és mintha ezen magyar területre csak a szerb fejedelemség alkotó részei volnának Vojvodina néven.

A legnagyobb baj az — írja az állítólagos magyar barát D. Lloyd nevű újság — hogy a magyarság fegyverrel a kezében áll ellene annak a nagy érdekeknek, hogy végleg kiépüljön az ésszmonarchia. (1914-ben ugyanezt a Gesamtmonarchiának az eszméjét portálta dr. Lammach bécsi egyetemi tanár, valamint Lustkandl bécsi professzor is.)

— A szlovenszkoí bórípar csödjé. A felvidéki bóríparok, amelyek még üzemüket tartották, a legutóbb elhatározták, hogy beszüntetik a munkát. Ezzel Liptósztmiklós híres régi bórípara teljesen megszűnik. A felvidéki lapok beszámolóikban megemlékeznek arról, hogy a szlovenszkoí gyárípar ilyen rohamos leépítésének politikai következményei is lesznek.

Bajai és Dely Cementárugyár

(ezelőtt: Bajai Cementárugyár R.-T.)

BAJA.

Gyártelep: Világos-u. 8. (Állatvásártér.)

Iroda: Dr. Bajai Ernő, Haynald-utca 13. Telefon 225.

Ajánlja kitűnő minőségű gyártmányait:

Mozaiklapokat, cementlapokat, cementcserepet, kutgyűrűket, cementcsöveket minden méretben, betonkerítéseket és mindenféle cementarut. — Műkőmunkák szakszerű kivitelben.

Állandó raktáron:

Uszódi dunakavics, portland-cement, műközuzalék, cementfesték.

Édes tejszínből készült

csemege teavaj 1 kg 4.60 pengő

NEMES és STRAHL-nál. Telefon 187.

HIREK.

Urnapiján.

Szentharomság vasárnapját követő csütörtökön ünnepeljük az utolsó vascsora örömteljes részének, az oltárszentség alapításának emlékét. Ez az Urnapja, a Corpus Christi. Az ünneplés központját, az oltárszentséget fényes körmenetben hordozzák körül, utjába virágokat hintenek, dicséretére felhangzik az ének- és zeneszó s így az urnapi körmenet tulajdonképpen az egyházatyák megállapítása szerint Jézus diadalútja. A menet a világ négy tája felé felállított oltároknál megáll s mindegyiknél az evangéliumokból felolvassanak egy-egy részletet. Ma, amikor élet-harcok nehéz csatáin szétforgácsoltuk az emberi közösség öröközőinek hitt fáját s tépdősö tenyereinkben hervadt lombjait egy világvihar tomboló boszorkánytáncának játékaul hagytuk: mikor a faj, a nyelv, a szokások és törvények százféle különbsége jobban választ el egymástól, mint bármikor, mikor a világszemléleti ellentétek kinal falakként emelkednek közöttünk s az eszmények napzálltával egyre sivarabb életünkben egyetlen, mindent irányító erőnek az érdek kinálkozik: mennyire jó lenne, mennyire kívánatos lenne, mennyire egy földi megváltás nagyszerűségét jelentené, ha Corpus Christi napján az a gyengéd, melegen körülfogó isteni ölelés nemcsak testvérekké avatná az emberi-séget, hanem ebben az Isten arcát tükrözö, megszentelt egyesülésben megtartandó.

A holnapi körmenet után a város főterén felállított sátor alatt zajlik le az Istentisztelet egy része, a többi pedig a templomban.

Ha épít, építsen fával égetett téglával, mert az salétrommentes.

Hódfarkú és hornyolt cserép
Küttégla
Hatsarkos járdatéglák
Mindeféle chamotte téglá.

Cementárunk

Egyszerű cementlapok
Diszes cementlapok
Mozaiklapok
Járdalapok
Küttgyűrűk
Cementcsövek
Cementvályúk
Lábazati kövek
Keresztek
Siremlékek
Sirbefedések
Sirkeretek
Esovízmedencék

Építési anyagok

la Portland cement
Fehér cement
la Darabos mész
Kavics-homok
Cement festékek
Granitto
Csiszoló anyagok
Biber-Tricosal
Stuccatur nád
Elszigetelő lemez
Kátránpapír
Megrendeléseket felvesz

Grünhut és Társa
Grünhut Miksa Fial
cég, telefon 111.

Polgár Gyula
Türr István-u. 5., telefon 234.
Gyári telefon 160.

— A Liszt Ferenc Kőr zeneiskolájának idei második nyilvános növendék hangversenyéről lapunk legközelebbi számában adunk referatát.

— A hősi halottak emléknapiján rendezett távverseny győztese. Az emlékverseny staféta levante versenyt a bajai Jiu kereskedelmi iskola csapata nyerte meg. A részt vevők közül sikerült megállapítanunk: Havasi Sándor, Oláh József, Veres Gyula, Rigler István, Kovács József nevelt.

— A Gazdasági Egyesület közgyűlése. A Bács Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya ma, szerdán d. e. fél 9 órakor tartotta ülését, amelyen előkészítette az egy órával később kezdődő közgyűlés tárgysorozatát.

— A városi kisgyűlés ülése. Baja város kisgyűlése pénteken délután 4 órakor tartja rendes havi ülését, amelynek tárgysorozatát most állítják össze.

— Megkezdték a régi gimnázium épület renoválását. A régi gimnázium épületében-most, hogy ott elhalgatott a tudomány — megkezdődött az építő munka. Azelőtt is építőmunka folyt az iskola falai között, a nemzet jövőjét építették, de most magát az épületet, a tudomány csarnokát renoválják. Az épület tetejét már le is bontották s gyors iramban fogják az épület átalakítását elvégezni.

— Kutyaharapásba belehalt Bácsalmás egyik leggazdagabb polgára. Borzalmas betegségben halt meg néhány nappal ezelőtt Kéhl Péter 66 éves bácsalmási lakos, a község egyik leggazdagabb polgára. Az történt, hogy Kéhl Péter kúnt a tanyáján munkaközben megharapta a kutyája, amely veszett volt. A kutyaharapás következtében Kéhl Péter részint vizizonyt, részint pedig tetanusz-mérgezést szenvedett, ami igen gyorsan elterjedt szervezetében, úgy hogy nem lehetett feltartóztatni. A jómódu idős gazdához azután orvost hívtak, de az elkésve igénybe vett orvosi segítség már nem tudott rajta segíteni s borzalmas testi szenvedések közepette meghalt. Bácsalmáson temették el a község népszere, gazdag polgárát nagy részvét mellett. A temetésen több, mint ezer ember vett részt.

— Epe- és májbetegségeknel, epekő és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti.

— Az amerikai pénzügyminiszter a világ bankárjaihoz. Mellon amerikai pénzügyminiszter egy nagy nyilatkozatban világitja meg Amerika és Európa gazdasági válságát s e nyilatkozatában többek között a következőket mondotta: „A mai világválságot gazdasági téren nem lehet gyorsan és radikális módon megoldani, semmilyen módussal és ezzel bátran szembe kell nézni. A világ a legsúlyosabb depresszió meggy keresztül, amit valaha is ismert a történelem. A krízis nem az első a történelemben. Ugyanilyen volt a helyzet 1773-ban, amikor a polgárháború következménye volt a nagy depresszió és gazdasági krízis.” (Amerika pénzügyminiszterének ez a nyilatkozata sokat megmagyaráz az európai közélet embereinek.)

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétét szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűviz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék. A Ferenc József keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Az anyák tizparancsolata. A nyár beköszöntésével a Stefánia Szövetség hatalmas, feltűnő plakátokon hívja fel a fiatal anyák figyelmét a higiénikus megfelelő csecsemőgondozásra. Mint köz tudomásu, a nyári hónapokban nagy mértékben növekszik a csecsemőhalandóság és a statisztikai kimutatások szerint nyáron minden negyedik-ötödik csecsemő meghal, melynek oka a nem megfelelő gondozás, de különösen a helytelen táplálás. A Stefánia Szövetség tehát falragaszokon közli a fiatal anyák tizparancsolatát.

— Ma reggel utaztak el a cserkészek a fonyódi táborbába. A reál-gimnázium 157 számú cserkészcsapatának tagjai ma, szerdán reggel a 8 órai vonattal utaztak el a fonyódi táborbába. A távozó cserkészeket a szülők és hozzátartozók kísérték ki az állomásra.

— Jutalmazás a kereskedő- és iparos tanulók iskolájában. Baja város a multhoz híven újból elsőtől siet a tanoncok megjutalmazására; az engedélyezett összeg 200 P. A szegedi kereskedelmi és iparkamara adománya 50 P. Csermák és Schwéger helybeli könyvkereskedő cég 16 drb. szakkönyvet küldött 60-60 pengő értékben. Fogadják a szorgalom és jóvisélet megjutalmazói az iskola hálás köszönetét. Azokat a nemesen érző jóakaróinkat pedig, akik eddig is támogatták az iskolát fáradságos munkájában, szeretettel kérjük, sziveskedjenek adományukat sürgősen a tanonciskola igazgatójához küldeni. Igazgatótság.

— Megérkeztek a kultuszminiszter küldöttei. Jelentették már, hogy az állami polgári leányiskola kérdésében a dr. Walkó Lajos képviselő előtt tisztelgő küldöttségnek bejelentette dr. Walkó Lajos képviselő, hogy a napokban már le is érkeznek Bajára ez ügyben a kultuszminiszter kiküldöttei. Amit dr. Walkó képviselő mondott, az be is teljesedett, mert kedden este Bajára érkeztek Laszkáry Miklós kultuszminiszteri titkár, aki a lyceum megoldását és dr. Kelety Gyula, a kultuszminisztériumba berendelt kir. tanfelügyelő, aki viszont a polgári leányiskolai megoldást fogja tanulmányozni s ez ügyben nemcsak a város vezető-ségével, hanem az érdekeltekkel is fognak tárgyalni.

— Betiltják a magyar gyűléseket Szlovonszón. A Magyar Nemzeti Munkás- és Földműves Párt május 17-re gyűlést hívott össze Szeicz városában. A járási főnökség utolsó pillanatban az engedély kiadását megtagadta azzal az indoklással, hogy a gyűlést négy, politikailag megbízható csehszlovák állampolgárnak kell kérelmeznie. A betiltás valódi oka azonban az volt, hogy ezen

a napon, május 17-én Magyarországon és több európai államban revizlós gyűléseket tartottak és a csehek féltek a nap jelentőségétől. A betiltás azonban oly későn érkezett, hogy a környékbeli falvakból a munkásság és földművelés felvonult s nagy zúgolódással vette tudomásul, hogy a gyűlés elmaradt. Az egybegyűltek elhatározták, hogy június 7-én tartják meg az új nagy magyar összejövetelt.

Deák Ferenc-utca 23 sz. alatti (Tüske-házban) orvosi rendelőben a mai napon ZEILEIS

rendszerű magas frekvenciájú villanyáramkezelés kezdődött. Kétúnyó gyógyhatásu a kezelés mindenemű idegbántalomnál, benuulásnál, érmeleszesedésnél, rheumatikus bántalmaknál, epekőnél, gyomorfekélynél, gyomorsavtúltengésnél, Basedow kóránál, ideges szívántalmaknál, isehűlésnél, azonkívül más, — adott esetben — az orvos által megállapított betegségeknel.

A kezelést vezeti:
Dr. Kovács Elek orvos.

URÁNIA

Junius 3-án, szerdán
d. u. 6 és fél 9-kor
junius 4-én, csütörtökön
d. u. fél 4, 6 és este fél 9-kor

2 napig!

SZIBÉRIA 1910.

Dráma a cári Oroszországból
10 felvonásban.

Orosz ének, orosz zene, kozák kórus

Kisérő filmje:

RIN-TIN-TIN
első hangosfilmje

Leánytigris.
Filmkülönlegesség 8 felv.

Kedvező idő esetén az esti előadások a kertben tartatnak meg.

H i r a d ó.

Az idel Budapesti Nemzetközi Vásár ujdonsága a

Chepaleum papírszőnyeg

erős cellulose anyagból készült, elszakíthatatlan kenderbetéttel.

A „CHEPALEUM” megvédi a padlózatot és a padló hézagait a bepiszkolódástól. Feleslegessé teszi a szappant és suroló munkát, mert pillanat alatt tisztítható és ápolásához sem viasz, sem olaj nem szükséges. Egyszerű nedves ruhával való letörölése elegendő. A Chepaleum disze a szobának, hónapokig tartó használata által az érte kiadott összeg bőségesen megtérül. Elhasználása után újabb és szebb mintákkal pótolható.

1 méter széles — folyóméter 60 fillér.

Kapható:

Csermák és Schwéger

könyvkereskedésben.

Vásároljon Chepaleumot!

Milliók vásárolják!

Az Eternit-pala beszerzésénél feltétlen figyelemmel kell lenni arra, hogy nem minden pala Eternit és ezért a valódi törvényesen védett **Hatschek-féle**

ETERNIT-PALA

minden egyes lapján dombornyomásban látható az Eternit szó.

Ez a **valódi Eternit csakis a kizárólagos egyedárúsító telepen**

Eternit Udvar

tetőfedő vállalat cégnél

BAJA

Budapesti-út kapható.

Telefon: 2-90.

— Cserebogár — sárga cserebogár. A cserebogár-invázió Baja és vidékén ezuttal elmaradt és azok irtásával nem sokat kellett foglalkozni. A cserebogarak nálunk gyengék voltak és azokat elpusztítva jórészt a földre sodorták a szelek. Más volt a helyzet pl. Debrecenben. Ott mintegy két héttel ezelőtt kezdtek meg a cserebogárirtást, mivel a város erdőit rengeteg cserebogár lepte el. A mai napig 1200 mázsa, tehát 12 vagon cserebogarat irtottak ki az erdőségekből és kertekben. Miután számítások szerint egy kilógramban 1200 cserebogár van, a kiirtott mennyiség kb. 150 millió cserebogárnak felel meg. A város kg. ként 15 fillér beváltási árat fizetett a cserebogarakért. Az irtás szép eredménye ellenére is a debreceni erdőkben óriási károkat okoztak a cserebogarak.

DARMOL
P. 1.20-50 FILL.-14 FILL.

Művészet.

Az Uj Szín Ágoston Vencel kiállításáról.

Jelentettük már, hogy az idén huszvétkor Budapesten kiállítást rendezett Ágoston Vencel bajai festőművész. A kiállításról akkoriban beszámoltak a napilapok is, amelyek mindegyike kedvező kritikával fogadta Ágoston Vencel képeit. A kiállításról most közöl kritikát a legújabb modern művészeti folyóirat, a Rózsa Miklós szerkesztésében megjelenő „Uj Szín”, amely a kiállításokról közölt kritikái szemléjében ezeket írja Ágoston Vencelről és kiállításáról: „Csupa ígérlet és biztatás Ágoston Vencel gyűjteményes kiállítása is. Ez a talentumos művész, akit először látunk kollektíve felvonulni, ezuttal ugyan csak akvarellekként szerepelt, de kitűnő felkészültsége, biztos rajztudása, finom színérzéke beszédesen mutatják, hogy nagyobb feladatok megoldására is hivatott. Ha a maga egyéni hangját teljesen megtalálja, akkor elfoglalhatja az őt megillető helyet a legjobb fiatalok között.

Laptulajdonos:
Corvin-nyomda.

Jó állapotban levő szekrényes, részben márványlapos

mosdók

olcsón eladók. Cim a kiadóban.

Belvárosban 2 lóra való

istálló

és egy betonozott pince kiadó.
Cim: Árpád-utca 1.

Stanzolt dobozokat

egy és több színben, nagyon szép kivitelben készít a

✦ **CORVIN-NYOMDA, BAJA** ✦

Mátyás király-tér 10 — Járásbirósággal szemben. — Telefon 164 szám.

Hölgyek figyelmébe!

„Dauerwellen“

tartógépondolálás
csak a Mesterhez!

már 10-15 P-ért is

Kemény hölgyfodrásznál,

a berlini Henkel tartóshullámosítógépek magyarországi vezérképviselőjénél.

Szunyogok és legyek ellen
U T R Y-gyártmányu
szunyogháló

alkalmazzunk.

1 m² P. 2 —

Erzsébet kir.-u. 38. Tel. 280.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek.
Hacsony havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Lelklismeretes, gyakorolt

gyermek-
gondozónő

csecsemő mellé azonnal felvétetik.
Cim a kiadóban.

Alkalmi vétel.

Alkalmi vétel.

Leltár előtti olcsó árusítás!

Eladásra kerülnek:

gobelyn képek és párnák, rajzolt és kezdett kézimunkák, függöny anyagok, maradék csipkék, eddig még nem tapasztalt olcsó áron. Saját érdekében győződjön meg róla.

Huszár Arnold

kézimunka üzletében, Baja.

Pörköltkávé olcsóság!

Az eddig közismert kiváló minőségű kavéink mellett egy olcsóbb, de kitűnő zamatu kavé keveréket sikerült forgalomba hozni és ebből

10 dg. 68 fillér

Nemes és Stráhl

fűszer- és csemegekereskedésben.

Junius 1-től junius 8-ig,
reggel fél 8 óráig

Gyarmati Emil
Dr. Makray László
gyógyszerész patikája tart
éjjeli szolgálatot.

Az ügyeletes gyógyszerész
vasárnap délután is nyitva
áll a közönség rendelkezésére.

A SINGER VARRÓGÉPEK
MÉGIS A LEGJOBBAK!

1 drb összecsukóskertiszek
P 3.50.

1 drb összecsukós kertil-
asztal P 6.50.

UTRY PÁL FIAI-nál
Erzsébet kir.-u. 38. sz.

Belvárosban azonnal be-
költözhető négy szobás,
hallos, fürdőszobás

uri lakás

kiadó. — Cim a kiadóhivatalban.